

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 429/2014-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 2. júla 2014 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Železničná spoločnosť Slovensko, a. s., Rožňavská 1, Bratislava, zastúpenej advokátskou kanceláriou Pacalaj, Palla a partneri, s. r. o., Námestie SNP 3, Trnava, v mene ktorej koná advokát JUDr. Jozef Palla, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 2 Cob 173/2012 z 20. decembra 2012 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 31. januára 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti Železničná spoločnosť Slovensko, a. s., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 28. apríla 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti Železničná spoločnosť Slovensko, a. s.,

Rožňavská 1, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 Cob 173/2012 z 20. decembra 2012 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 31. januára 2013.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola účastníčkou konania vedeného Okresným súdom Košice II (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 32 Cb 65/2002 v procesnom postavení žalovanej (v 3. rade), v ktorom sa spoločnosť LATOUR, spol. s r. o., Súbežná 3/A, Bratislava (ďalej len „žalobkyňa“), domáhala určenia účinnosti právneho úkonu a zaplata sumy 3 995 540,37 Sk (132 627,64 €) s príslušenstvom proti žalovaným: 1. spoločnosti ERSTA, s. r. o. Košice, Barčianska 68, Košice (ďalej len „žalovaná v 1. rade“), 2. spoločnosti Železnice Slovenskej republiky Bratislava, Klemensova 8, Bratislava (ďalej len „žalovaná v 2. rade“), 3. sťažovateľke a 4. spoločnosti Železničná spoločnosť Cargo Slovakia, a. s., Drieňová 24, Bratislava (ďalej len „žalovaná vo 4. rade“).

Okresný súd rozsudkom č. k. 32 Cb 65/2002-343 z 22. mája 2007 určil, že odstúpenie od zmluvy o postúpení pohľadávok medzi obchodnou spoločnosťou METON, spol. s r. o. (pôvodná žalobkyňa), a žalovanou v 1. rade vykonané 25. apríla 2001 spoločnosťou METON, spol. s r. o., je právne účinné. V druhom výroku rozsudku okresný súd zaviazal žalovanú v 2. rade zaplatiť žalobkyni sumu 577 330 Sk (19 163,85 €) s príslušenstvom a tretí výrok rozhodnutia zaväzoval sťažovateľku a žalovanú vo 4. rade spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobkyni istinu v celkovej sume 3 418 210,37 Sk (113 463,80 €) s príslušenstvom. Vo štvrtom a piatom výroku okresný uložil žalovaným v 2. a vo 4. rade, ako aj sťažovateľke povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne žalobkyni náhradu trov konania v sume 488 525,60 Sk (16 216,08 €) a na účet okresného súdu sumu 1 574 Sk (52,25 €). Všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Proti tomuto rozhodnutiu okresného súdu podali sťažovateľka a žalované v 2. a vo 4. rade odvolania, na základe ktorých krajský súd rozsudkom č. k. 2 Cob 198/2007-430 z 18. novembra 2008 zmenil rozsudok prvostupňového súdu tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol, žalobkyni uložil povinnosť nahradiť žalovanej v 2. rade a sťažovateľke trovy konania a napokon žalobkyni uložil povinnosť zaplatiť na účet okresného súdu sumu 1 574 Sk (52,25 €). Všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Toto druhostupňové rozhodnutie napadla žalobkyňa mimoriadnym opravným prostriedkom – dovolaním. Najvyšší súd v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 4 Obdo 58/2011 uznesením z 31. júla 2012 napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Krajský súd v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Cob 173/2012 vec opätovne prerokoval a rozsudkom z 20. decembra 2012 odvolania sťažovateľky a žalovaných v 2. a vo 4. rade vo vzťahu k prvému výroku rozsudku okresného súdu č. k. 32 Cb 65/2002-343 z 22. mája 2007 odmietol (ako odvolanie podané neoprávnenými osobami) a vo zvyšnej časti napadnutý prvostupňový rozsudok potvrdil. Zároveň krajský súd uložil sťažovateľke a žalovaným v 2. a vo 4. rade nahradiť žalobkyni trovy dovolacieho konania v sume 15 915 € spoločne a nerozdielne. Trovy odvolacieho konania účastníkom nepriznal.

Následne sťažovateľka rovnako ako žalované v 2. a vo 4. rade podali proti rozsudku krajského súdu z 20. decembra 2012 dovolania, ktoré však najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 31. januára 2014 podľa § 243b ods. 5 prvej vety Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 218 ods. 1 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku odmietol ako neprípustné.

Podľa názoru sťažovateľky tak krajský súd rozsudkom sp. zn. 2 Cob 173/2012 z 20. decembra 2012 ako aj najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 31. januára 2014 porušili jej základné právo na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1

ústavy, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto „*podáva túto ústavnú sťažnosť najmä z nasledovných dôvodov:*

a) bolo porušené právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie tým, že Najvyšší súd SR neprihliadol na vady konania podľa § 237 písm. f) O. s. p., najmä tým, že odvolací súd prezentoval právny názor prvostupňového súdu ako svoj vlastný, a bez reakcie na obsah odvolania (odnímajúc tým sťažovateľovi protizákonne 1 celú súdnu inštanciu) a tým, že neumožnil sťažovateľovi vyjadriť sa k odlišnému právnemu posúdeniu a ani rozhodnutiu dovolacieho súdu;

b) bolo porušené právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie a na súdnu ochranu tým, že nebola dodržaná zásada rovnosti a kontradiktórnosti konania;

c) bolo porušené právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie tým, že Najvyšší súd SR odoprel sťažovateľovi právnu ochranu napriek tomu, že pozastavil vykonateľnosť odvolacieho rozsudku 2012, vysvetľujúc svoje meritórne rozhodnutie hrubo arbitrárnou úvahou;

d) bolo porušené právo sťažovateľa na súdne konanie bez zbytočných prieťahov, keď v konaní opakovane nastali zbytočné prieťahy...“.

Sťažovateľka presvedčenie o porušení svojich práv odôvodnila takto:

«Nespravodlivosť súdneho procesu pred všeobecnými súdmi je zjavná najmä z nasledujúcich dôvodov:

1.) všeobecné súdy porušili práva sťažovateľa postupom v rozpore so zákonom a s účelom a zmyslom súdnej ochrany a spravodlivého procesu tým, že rozhodovali svojvoľne (arbitrárne), bez opory v zákone a zaťažili konanie viacerými vadami, ktoré v inštančnom postupe neboli odstránené;

2.) všeobecné súdy porušili princíp rovnosti strán a kontradiktórnosti súdneho konania, keď viacnásobne zvýhodnili žalobcu..., najmä bezdôvodným nevykonaním dokazovania navrhnutého sťažovateľom a ostatnými spolužalovanými, avšak všetky dôkazy navrhované žalobcom boli vykonané;

3.) Krajský súd Košice rozhodol o tej istej veci v hrubom rozpore s princípom právnej istoty a zásadou legitímnych očakávaní, keď dvakrát rozdielnym spôsobom v

rokoch 2008 a 2012 posúdil žalobcov návrh, pričom ale ani raz nevykonával dokazovanie a rozhodnutie z roku 2012 neodôvodnil, len skopíroval názor prvostupňového súdu...;

4.) všeobecné súdy rozhodovali v konaní so zbytočnými prietahmi, čo spolu s opravnými konaniami spôsobilo, že po 13 ročnom procese (stave právnej neistoty) tvorí príslušenstvo (úroky z omeškania), prisúdené žalobcovi nezákonnými rozhodnutiami všeobecných súdov, približne tri štvrtiny celkovej prisúdenej sumy;

5.) v materiálnom právnom štáte je neprípustné plniť jeden dlh dvakrát (započítaním a splnením), napriek tomu sťažovateľovi bezprostredne hrozí druhé plnenie totožného dlhu, resp. takéto plnenie už aj nastalo, a to na základe nespravodlivého súdneho procesu, v ktorom bola sťažovateľovi znemožnená účinná obrana...

Napriek existujúcim vadám konania sa s odôvodnením Prvostupňového rozsudku stotožnil Odvolací rozsudok 2012, pričom Najvyšší súd SR v Napádanom uznesení o oboch rozhodnutiach konštatoval, že spĺňajú kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí podľa § 157 ods. 2 O. s. p., a preto ich možno považovať za preskúmateľné a ústavne akceptovateľné...

Najvyšší súd SR... v Napádanom uznesení...neprihliadol ani na to, že Krajským súdom Košice nebolo riadne vykonané dokazovanie pred vydaním Odvolacieho rozsudku 2012 podľa príkazu samotného Najvyššieho súdu SR v uznesení NS SR 2012, čiže neprihliadol tak na vadu konania podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku.

Najvyšší súd SR... tvrdí, že absencia dokazovania pred Krajským súdom... bola dovolená z... dôvodu, že Prvostupňový rozsudok bol potvrdený, a teda odvolací súd údajne mohol rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania a dokazovania. Tento názor Najvyššieho súdu SR je v hrubom rozpore so zásadou legitímnych očakávaní a princípom právnej istoty, ktorú Krajský súd Košice porušil, keď o tej istej veci rozhodol dvoma rozdielnymi rozhodnutiami v roku 2008 a 2012, a to bez toho, aby vo veci vykonal akékoľvek ďalšie dokazovanie.

Prvostupňové konanie zavŕšené Prvostupňovým rozsudkom obsahovalo nasledovné vady:

a) prvostupňový súd porušil § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, a to:

- tým, že... nevysvetlil..., prečo... žalovaným v 2., 3. a 4. rade... uložil povinnosť nahradiť trovy konania priamo... rozsudkom a žalovanému v 1. rade... až samostatným uznesením, na ktorého vydanie neboli splnené podmienky;

- tým, že zaviazal žalovaných v 2., 3. a 4. rade k náhrade trov konania aj za obdobie, kedy neboli účastníkmi konania...

b) prvostupňový súd porušil § 95 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, keď pripustil zmenu žalobného návrhu..., hoci na konanie o zmenenom návrhu... výsledky doterajšieho konania nemohli byť podkladom...

c) prvostupňový súd porušil § 105 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, keď neskúmal svoju miestnu príslušnosť v časti konania o zaplatenie peňažnej sumy po zmene návrhu..., hoci túto ŽSR v konaní namietali;

d) prvostupňový súd zjavne porušil § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, keď nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy zo strany žalovaných... pričom toto nevykonanie dôkazov nebolo nijako v odôvodnení... rozsudku... vysvetlené...;

e) prvostupňový súd porušil aj § 132 Občianskeho súdneho poriadku, keď nesprávne vyhodnotil vykonané dôkazy, pričom toto posúdenie má znaky svojvôle, a to z týchto dôvodov:

- výsluch RSDr. J. J. bol nezákonný, nakoľko tento mal byť vypočutý ako účastník konania..., a nie v postavení svedka..., pretože bol konateľom pôvodného žalobcu...;

- prvostupňový súd arbitrárne vyhodnotil výšku príslušenstva...

f) prvostupňový súd nesprávne právne posúdil vec, a to takou právnou kvalifikáciou, ktorá vykazuje znaky svojvôle... a je v rozpore s judikatúrou vyšších súdov:

Prvostupňový súd nesprávne aplikoval (interpretoval výkladom) ustanovenie § 351 Obchodného zákonníka o odstúpení od zmluvy, v rozpore s judikatúrou Najvyššieho súdu SR...

Prvostupňový súd porušil zákon ústavne nesúladným spôsobom aj vo vzťahu k aplikácii ustanovení § 580 Občianskeho zákonníka a súvisiacich ustanovení Obchodného zákonníka o započítaní, keď v rozpore so zákonom aplikoval tieto ustanovenia pri vyhodnotení platnosti a účinnosti započítania vzájomných pohľadávok...

Občiansky zákonník ani Obchodný zákonník v žiadnom zo svojich ustanovení o započítavaní pohľadávok nevyžadujú pre platnosť a účinnosť jednostranného započítacieho prejavu akúkoľvek aktivitu či súhlas druhého účastníka.

Hrubo svojvoľná úvaha prvostupňového súdu... nijako zrozumiteľným spôsobom nevysvetľuje, ani neuvádza žiadne zákonné dôvody, ktoré by podporovali záver o neplatnosti, resp. neúčinnosti započítania...

Nezákonná a arbitrárna je aj... úvaha prvostupňového súdu o tom, že „kompenzačný prejav spoločnosti ŠPED - ELIT, s. r. o... nemohol byť platne účinný,...“ pretože definuje iné podmienky platnosti a účinnosti započítania, než predpokladá hypotéza zákonnej právnej normy, čím prvostupňový súd koná svojvoľne v rozpore so zákonnou úpravou. Zákon... nevyžaduje žiadne oznámenia ani „preukázania“ voči dlžníkovi na účinnosť jednostranného započítania.

Svojvoľná bola aj... úvaha prvostupňového súdu o dôkaznom bremene..., nakoľko prvostupňový súd nevysvetlil, prečo predložené jednostranné započítanie neakceptoval ako dôkaz, prečo neaplikoval úpravu § 359 Obchodného zákonníka a prečo zmätočne najprv konštatuje, že pohľadávky uplatňované žalobným návrhom sú nesporné, a následne, že nie je možné zistiť, či pohľadávky spoločnosti ŠPED - ELIT, s. r. o. sú splatné, resp. spôsobilé na započítanie, keďže sú to totožné pohľadávky...

Na základe uvedenej nezákonnej a svojvoľnej aplikácie a interpretácie zákonnej úpravy je Prvostupňový rozsudok výsledkom tak arbitrárneho a svojvoľného postupu a rozhodovania prvostupňového súdu, že tento predstavuje porušenie práva Sťažovateľa na súdnu ochranu a spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru....

Krajský súd Košice bez vykonania akéhokoľvek dokazovania, nariadenia pojednávania, výzvy účastníkov na vyjadrenie alebo iného procesného úkonu, ktorým by umožnil žalovaným vrátane Sťažovateľa prezentovať svoj právny názor, resp. vyjadriť sa k právnym záverom dovolacieho súdu vysloveným v uznesení NS SR 2012, rozhodol neústavným a nezákonným... rozsudkom 2012...

Odvolací rozsudok 2012 hrubým a svojvoľným spôsobom nielenže neodstraňuje vady prvostupňového konania a rozhodnutia, ale tieto ešte podporuje a pridáva k nim vady vlastné, a to nasledovným spôsobom:

A) Odvolací rozsudok 2012 sa v plnom rozsahu stotožnil s Prvostupňovým rozsudkom, ktorý však vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia, neúplného

dokazovania, konanie jemu predchádzajúce bolo postihnuté procesnými vadami a ktorý bol výsledkom svojvoľného uvažovania prvostupňového súdu...

B) Odvolací rozsudok 2012 je v príkrom rozpore s predchádzajúcim rozhodnutím toho istého odvolacieho súdu v totožnej veci - Odvolacím rozsudkom 2008, kde Krajský súd Košice zaujal úplne odlišný hmotnoprávny názor na predmetnú vec..., ba dokonca v rozpore s uznesením NS SR 2012... nedoplnil dokazovanie..., čím možno jeho rozhodnutie považovať za prekvapivé...;

C) Odvolací rozsudok 2012 je výsledkom hrubo svojvoľného postupu odvolacieho súdu, ktorý neumožnil Sťažovateľovi ani ostatným žalovaným vyjadriť sa k právnemu názoru Najvyššieho súdu SR v uznesení NS SR 2012, a už vôbec nie na neho reagovať v rámci dokazovania, rovnako tak sa žalovaní nemohli vyjadriť k zmenenému právnemu názoru Krajského súdu Košice v Odvolacom rozsudku 2012, ktorý na rozdiel od Odvolacieho rozsudku 2008 nereflektoval žiadny argument Sťažovateľa a ostatných žalovaných v podaných odvolaniach...;

D) Odvolací rozsudok 2012 nie je výsledkom samostatného posúdenia veci na základe odvolania, ale iba mechanickým odsúhlasením právneho záveru Prvostupňového rozsudku, a preto v rozpore s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru... Ignorovanie obsahu odvolania Krajským súdom Košice vyplýva najmä z nasledovného svojvoľného spôsobu „zdôrazňovania správnosti rozhodnutia odvolacím súdom“...

Z porovnania prvostupňového znenia a druhostupňového znenia je zrejmé, že v časti... Krajský súd Košice výlučne skopíroval text z Prvostupňového rozsudku do Odvolacieho rozsudku 2012, pričom celé jeho „zdôraznenie správnosti“... je prakticky kópiou cudzieho právneho názoru prvostupňového súdu.

Takýto postup odvolacieho súdu je v právnom štáte neprípustný, súdny prieskum prvostupňového rozhodnutia v odvolacom konaní takýmto postupom stráca zmysel a účel, čo je nepochybné v rozpore s právom sťažovateľa na súdnu ochranu, ako aj na spravodlivé súdne konanie...

E) Odvolací rozsudok 2012 sa vôbec nezaoberal časťou odvolaní žalovaných (vrátane odvolania Sťažovateľa), týkajúcou sa výroku prvostupňového súdu... o náhrade trov konania, napriek tomu, že odvolávajúci sa žalovaní spochybnili výpočet náhrady trov

konania, ktorá bola vyčíslená aj v časti (za čas), kedy žalovaní v 2., 3. a 4. rade neboli účastníkmi konania.

Krajský súd Košice svojím svojvoľným postupom, najmä uvedeným v bodoch B, C, a predovšetkým D, odňal Sťažovateľovi možnosť konať pred súdom, a pri zohľadnení všetkých okolností postupu prvostupňového a odvolacieho súdu v konaní máme za to, že jednoznačne bola v tomto štádiu konania daná vada konania podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku...

Najvyšší súd SR... dňa 31. 01. 2014 vydal neústavné a nezákonné... uznesenie, ktorým dovolania žalovaných vrátane dovolania Sťažovateľa, odmietol, konštatujúc dôvod neprípustnosti.

... Napádané uznesenie najmä:

A) Nebralo do úvahy dovolateľmi namietanú existujúcu vadu konania podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, čím bolo porušené právo Sťažovateľa (aj ostatných dovolateľov) na súdnu ochranu a na spravodlivé súdne konanie;... je nezrozumiteľné, akým spôsobom Najvyšší súd SR dospel k arbitrárnemu záveru, že tvrdenia dovolateľov údajne nie sú opodstatnené. Tento záver Najvyššieho súdu SR... nie je preskúmateľný,...

B) V rozpore so zákonom konštatovalo... že postup odvolacieho súdu, ktorým... potvrdil prvostupňové rozhodnutie, bol možný bez doplnenia dokazovania, resp. nariadenia pojednávania, a to preto, že sa odvolací súd stotožnil s odôvodnením prvostupňového rozsudku a jeho právnymi závermi v celom rozsahu; v rozpore so zákonom je tento postup najvyššieho súdu..., najmä preto, že odvolací súd iba mechanicky prebral názor súdu prvého stupňa, a nie riadne preskúmaval odvolanie, preto, že odvolací súd nedal možnosť po rozhodnutí dovolacieho súdu sa žalovaným k nemu ani vyjadriť, a tiež preto, že odvolací súd bez akéhokoľvek zdôvodnenia protirečí vlastnému predchádzajúcemu právnemu posúdeniu veci vo svojom predchádzajúcom rozhodnutí v tej istej veci;

C) v rozpore so zákonom a skutočnosťou konštatovalo..., že záväzný právny názor dovolacieho súdu vyslovený nebol, hoci v uznesení NS SR 2012 bolo jasne uvedené, že k predmetnému právnemu posúdeniu v Odvolacom rozsudku 2008 potrebuje odvolací súd doplniť dokazovanie...,

D) nesprávne a v konečnom dôsledku arbitrárne kvalifikovalo splnenie kritérií konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR pre odôvodňovanie rozhodnutí Odvolacím rozsudkom 2012 v spojení s Prvostupňovým rozsudkom, ktoré in concreto splnené neboli.

Predovšetkým sú svojvoľné (arbitrárne, bez zrozumiteľnej kvalifikačnej úvahy súdu k takému záveru smerujúcej) konštatovania Najvyššieho súdu SR... o tom, že:

- sa prvostupňový súd mal vysporiadať zákonným spôsobom s otázkou jednostranného započítania spoločnosťou ŠPED - ELIT...;

- sa odvolací súd v potrebnom rozsahu mal zaoberať odvolaním...;

- sa odvolací súd mal „osobitne vyjadriť k spornej otázke týkajúcej sa účinnosti jednostranného započítania pohľadávok“...;

- rozhodnutie odvolacieho súdu údajne nemožno považovať za svojvoľné, resp. ústavne nekonformné, pretože pri výklade a aplikácii zákonných predpisov sa od znenia príslušných ustanovení nemal odchýliť a nemal poprieť ich účel a význam [v skutočnosti odvolací súd poprel význam a účel hmotnoprávných ustanovení o započítavaní pohľadávok, keď usudzoval iné podmienky započítania, než predpokladá zákon, poprel význam hmotnoprávného ustanovenia o odstúpení, keď neuvažoval jeho účinky ex nunc, a najmä poprel účel a význam celého odvolacieho konania... tým, že sa vôbec nevysporiadal s argumentáciou Sťažovateľa ani iných žalovaných v ich odvolaniach a okrem stotožnenia sa s právnou argumentáciou prvostupňového súdu iba prevzal argumentáciu prvostupňového súdu...]

E)... Neústavná aplikácia § 219 ods. 2 O. s. p. Najvyšším súdom SR... spočíva v tom, že Krajský súd Košice sa nevysporiadal s relevantnými námietkami Sťažovateľa a ostatných žalovaných v odvolaniach proti nezákonnosti Prvostupňového rozsudku, a Najvyšší súd SR tento neústavný postup Krajského súdu Košice neodstránil, ale podporil, čím odňal Sťažovateľovi a ostatným dovolateľom možnosť konať pred súdom, pretože Sťažovateľ a ostatní dovolatelia takto neboli stranou odvolacieho konania, a ich činnosť nemohla mať vplyv na Odvolací rozsudok 2012, a tento nedostatok nenapravil ani Najvyšší súd SR...

Najvyšší súd SR v Napádanom uznesení nekorigoval v dovolacom konaní vadu konania podľa § 237 písm. f) O. s. p., spočívajúcu v odňatí možnosti Sťažovateľa konať pred súdom, najmä preto, že svojvoľný Odvolací rozsudok 2012 sa odklonil od predchádzajúceho rozhodnutia odvolacieho súdu vo veci (Odvolací rozsudok 2008), k čomu sa Sťažovateľ

nemohol vopred vyjadriť, a rovnako tak nereagoval na odvolanie Sťažovateľa, a iba použil cudziu argumentáciu prvostupňového súdu, čím prakticky poprel možnosť odvolania Sťažovateľa...

Najvyšší súd Slovenskej republiky odoprel Sťažovateľovi meritórny prieskum Odvolacieho rozsudku 2012, pričom Odvolací rozsudok 2012 bol len „zostručnenou kópiou“ Prvostupňového rozsudku, ktorý bol z vyššie uvedených dôvodov neústavný a nezákonný. V konečnom dôsledku tak napriek realizovaným opravným konaniam o riadnom a mimoriadnom opravnom prostriedku nebolo rozhodované o námietkach Sťažovateľa vytykajúcich vady prvostupňového rozhodnutia.

Súdne konanie ako celok tak nebolo spravodlivé, pretože bez ohľadu na právny názor sťažovateľa na predmet konania (kde konajúce súdy sa nevysporiadali s právne relevantnou argumentáciou sťažovateľa), sťažovateľovi nebolo umožnené realizovať jeho procesné práva a povinnosti. Sťažovateľovi bolo najmä odopreté vysvetlenie údajnej nedôvodnosti jeho odvolania, bol mu odopretý reálny prieskum jeho odvolania v odvolacom konaní, odopretá možnosť vyjadriť sa k rozhodnutiu Najvyššieho súdu SR v prebiehajúcim konaní a bez opory v zákone odopretá ochrana proti vadám konania pred Najvyšším súdom SR, a taktiež mu bola odopretá ochrana proti vadám prvostupňového konania, v ktorom bolo Sťažovateľovi odopreté najmä (avšak nielen) vysvetlenie nevykonania ním navrhnutých dôkazov, odopreté právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia v časti trov konania...

V súdnom konaní ako celku bola porušená zásada rovnosti strán...

Okresný súd Košice II ani Krajský súd Košice neposkytol Sťažovateľovi rovnaké možnosti, ako boli poskytnuté žalobcovi, resp. aj žalovanému v 1. rade, a to z týchto dôvodov:

1) Okresný súd Košice II bez akéhokoľvek vysvetlenia v Prvostupňovom rozsudku nevykonal dôkazy navrhnuté Sťažovateľom, resp. aj žalovaným v 2. rade a v 4. rade...

2) Okresný súd Košice II konal rozdielnym spôsobom bez akéhokoľvek zdôvodnenia, resp. zákonného dôvodu voči žalovanému v 1. rade a voči Sťažovateľovi a ostatným žalovaným, keď žalovaného v 1. rade, hoci tento bol neúspešný, nezaviazal priamo na náhradu trov konania vo výroku... rozsudku, ale vyslovil, že o tom rozhodne samostatným uznesením...

3) Okresný súd Košice II umožnil žalobcovi obísť zákonné ustanovenia o miestnej príslušnosti vo vzťahu k žalovaným v 2. rade, 3. rade (Sťažovateľovi) a 4. rade tým, že mu umožnil rozšíriť žalobu na žalovaného v 2. rade v čase, keď sa žalovaného v 2. rade (ŽSR) prípadný určovací výrok netýkal... Najvyšší súd SR touto vadou v NU nezaoberal.

Okresný súd Košice II.. na námietku miestnej príslušnosti právneho predchodcu žalovaných v 2., 3. a 4. rade - žalovaného v 2. rade (ŽSR) nereagoval nápravou tak, že by vylúčil vec o zaplatenie peňažnej sumy na samostatné konanie, a túto následne postúpil na miestne príslušný súd... Táto nerovnosť účastníkov konania nebola rovnako odstránená postupom súdov vyšších stupňov.

4) Krajský súd Košice bez akejkoľvek zjavnej reakcie na argumentáciu v odvolaní Sťažovateľa, resp. ostatných odvolateľov na strane žalovaných, rozhodol prekvapivo v neprospech žalovaných Odvolacím rozsudkom 2012, keď predtým rozhodol v ich prospech Odvolacím rozsudkom 2008, čo okrem už uvedených porušení je aj porušením zásady rovnosti zbraní a kontradiktórnosti civilného konania. Tento nedostatok nebol odstránený ani postupom Najvyššieho súdu SR...

Sťažovateľ má aj za to, že súdne konanie je v rozpore s čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, nakoľko boli dané zbytočné prietahy v konaní, vybočujúce z rámca primeranosti dĺžky súdneho konania..., keď prvým významným nedôvodným prietahom v konaní bolo obdobie odo dňa podania žaloby v roku 2002 do nariadenia prvého pojednávania vo veci samej v roku 2004, kedy súd s výnimkou zmeny účastníka vo veci nekonal. Ďalším významným a nedôvodným prietahom v konaní bol postup Okresného súdu Košice II v dovolacom konaní č. 4 Obdo 58/2011, keď sa konanie na Najvyššom súde SR začalo až v roku 2011, hoci opravný prostriedok (dovolanie) bol podaný v roku 2008. Tieto nedôvodné prietahy v súdnom konaní, hoci per se neboli napadnuté sťažnosťou, prispeli k celkovému nespravodlivému vyzneniu súdneho konania v rozpore s účelom súdneho konania..., pričom sú per se porušením práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, a porušením práva garantovaného Sťažovateľovi čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, a preto by mali byť zohľadnené ako podporný dôvod k vysloveniu porušenia práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a najmä čl. 6 ods. 1 Dohovoru...»

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo Sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR uznesením Najvyššieho súdu SR, č. k. 4 Obdo 23/2013 zo dňa 31. januára 2013 a rozsudkom Krajského súdu Košice, č. k. 2 Cob/173/2012, zo dňa 20. decembra 2012 porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu SR, č. k. 4 Obdo 23/2013 zo dňa 31. januára 2013, a rozsudok Krajského súdu Košice, č. k. 2 Cob/173/2012, zo dňa 20. decembra 2012 sa zrušujú.

3. Najvyšší súd SR je povinný zaplatiť Sťažovateľovi náhradu trov konania do 15 dní odo dňa doručenia tohto nálezu na účet právneho zástupcu Sťažovateľa.“

Sťažovateľka zároveň požiadala o odloženie vykonateľnosti rozsudku okresného súdu sp. zn. 32 Cb 65/2002 z 22. mája 2007 a uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 31. januára 2014, a to až do dňa nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej, ktoré odôvodnila bezprostredne hroziacou ujmom, že „*bude plniť dvakrát totožný dlh na základe výsledku súdneho procesu v rozpore s právom... na spravodlivé súdne konanie*“.

II.

Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (v tomto prípade sťažnosti) podľa § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ/ka špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ/ka domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil/a za porušovateľa svojich práv. (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05). Tvrdenie o porušení iných práv (základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy), resp. iným subjektom (okresným súdom) uvedeným v odôvodnení sťažnosti mimo petit návrhu ústavný súd považuje iba za súčasť argumentácie.

Predmetom konania je teda namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, ku ktorému malo dôjsť rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2 Cob 173/2012 z 20. decembra 2012 a uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 31. januára 2014.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu sp. zn. 2 Cob 173/2012 z 20. decembra 2012 ústavný súd uvádza, že lehotu na podanie sťažnosti proti uzneseniu krajského súdu považoval za zachovanú, a to v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva [ďalej len „ESLP“ (napr. rozsudok ESLP z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 52, 53 a 54)], podľa ktorej dvojmesačná lehota na podanie sťažnosti ústavnému súdu začne plynúť dňom doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku (dovolaní) a je považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu, v tomto prípade vo vzťahu k uzneseniu krajského súdu (obdobne napr. I. ÚS 169/09, IV. ÚS 58/2011).

Ústavný súd považuje za potrebné poukázať na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou. Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov

viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (obdobne napr. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02, III. ÚS 222/2012).

V zmysle uvedeného preto ústavný súd pristúpil k preskúmaniu námietok sťažovateľky uplatnených vo vzťahu k označenému rozhodnutiu krajského súdu.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku sp. zn. 2 Cob 173/2012 z 20. decembra 2012 okrem iného uviedol:

„Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) prejednal odvolanie žalovaných v 2/, 3/ a 4/ rade podľa § 212 ods. 1 O. s. p. bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O. s. p. a v nadväznosti na zrušujúce uznesenie dovolacieho súdu dospel k záveru, že odvolanie žalovaných 2/, 3/ a 4/ v časti, ktorou títo napádajú výrok súdu prvého stupňa o určení účinnosti odstúpenia od zmluvy o postúpení pohľadávok, je potrebné odmietnuť, ako odvolanie podané neoprávnenou osobou postupom podľa § 218 ods. 1 písm. b) O. s. p..

Odvolací súd zdôrazňuje, že táto časť výroku súdu prvého stupňa je výrokom, ktorý sa týka len žalobcu a žalovaného 1/ a netýka sa žalovaných 2/, 3/ a 4/. Títo žalovaní nie sú týmto výrokom dotknutí.

Okrem iného je potrebné poznamenať, že tento výrok bol pôvodne predmetom samostatného konania, kedy žalovaný 2/, 3/ a 4/ vôbec neboli účastníkmi tohto konania, z čoho možno jednoznačne usudzovať, že tento výrok sa ani podľa petitu nemal vzťahovať na žalovaných 2/, 3/ a 4/ a taktiež ani títo žalovaní neuvádzajú žiadnu konkrétnu ujmu na svojich právach. Oprávnenou osobou na podanie odvolania bol žalovaný 1/, ktorého sa výrok týkal, tento však odvolanie nepodal.

Podľa § 218 ods. 1 písm. b) O. s. p., odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený.

Odvolací súd preto odvolanie žalovaných podľa § 218 ods. 1 písm. b) odmietol.

Pokiaľ sa jedná o zostávajúcu časť výroku súdu prvého stupňa v časti ukladajúcej zaplatiť žalovaným v 2/, 3/ a 4/ rade peňažné plnenie žalobcovi ako i vo výroku o trovách konania, je odvolací súd toho názoru, že toto rozhodnutie je vecne správne, a preto ho postupom podľa § 219 O. s. p. potvrdil a v plnom rozsahu poukazuje na odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožňuje.

Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia odvolací súd uvádza:

V konaní bolo sporné, či úkon, ktorým spoločnosť ŠPED-ELIT, s. r. o. vykonala započítanie vzájomných pohľadávok, je platným a účinným úkonom. Súd mal zato, že tento úkon nie je účinný, keďže bol vykonaný dňa 9. 4. 2001, avšak jeho doručenie strane, ktorej bol určený, nastalo dňom 11. 4. 2001, pričom z výpovede svedka J. mal súd za preukázané, že ešte pred 12. 4. 2001 žiadal žalovaného 2/ a to, aby pozastavil postúpenie týchto pohľadávok. Toto nemožno vykladať inak ako odvolanie oznámenia o postúpení, ktoré bolo najprv vykonané v ústnej forme a následne aj vo forme písomnej.

Žalovaný 2/ bol riadne informovaný o odvolaní oznámenia o postúpení pohľadávok a tento úkon aj takto pochopil, čomu svedčí aj tá skutočnosť, že zostávajúcu časť postupovanej pohľadávky vo výške 4.501.851,86 Sk z celkovej výšky 8.496.826,23 Sk zaplatil priamo pôvodnému žalobcovi, a to čiastkovými platbami. Okrem toho mal súd za to, že jednostranné započítanie vykonané spoločnosťou ŠPED-ELIT, s. r. o. je neúčinné aj z toho dôvodu, že započítací prejav je možné vykonať až po tom, keď sa stretnú pohľadávky spôsobilé na započítanie. V danom prípade bol úkon smerujúci k započítaniu vykonaný dňa 9. 4. 2001 (doručený žalovanému 2/ dňa 11. 4. 2001), avšak oznámenie o tom, že spoločnosť N.S.A., a. s. postupuje pohľadávky na spoločnosť ŠPED-ELIT, s. r. o. bolo žalovanému 2/ doručené až 12. 4. 2001. leda jednoznačne po tom, ako došlo k doručeniu započítania. Kompenzačný prejav spoločnosti ŠPED-ELIT, s. r. o. preto nemohol byť platne účinný.

Z uvedených skutočností vyplýva, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v časti výroku súdu o povinnosti žalovaných v 2/, 3/ a 4/ rade peňažné plnenie žalobcovi ako

aj vo výroku o náhrade trov konania je vecne správny, preto odvolací súd v tejto časti výrok rozsudku podľa § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. potvrdil.

V slovenskom právnom poriadku platí princíp, podľa ktorého súdy sú viazané len zákonom; znamená to, že súd pri svojom rozhodovaní prihliada a prípadne aj aplikuje súdny judikát, či stanovisko len vtedy, ak dôjde k záveru, že sú v súlade so zákonom, ale záväzné pre neho nie sú.

O trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, pretože si trovy odvolacieho konania nevyčistil (§ 151 ods. 1, 2 O. s. p.).

Žalovaných v 2/, 3/ a 4/ rade súd zaviazal nahradiť žalobcovi trovy dovolacieho konania pozostávajúce zo zaplateného súdneho poplatku za dovolanie vo výške 15.915,- eur (§243d ods. 1 O. s. p.).“

V prvom rade sťažovateľka vytýka krajskému súdu, že sa v plnom rozsahu stotožnil s prvostupňovým rozsudkom, ktorý ona nepovažovala za správny. Odvolací súd tak urobil opierajúc sa o ustanovenie § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, podľa ktorého ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Je teda evidentné, že krajský súd využil možnosť, ktorú mu poskytovalo príslušné zákonné ustanovenie procesného právneho predpisu, ktorým sa konanie riadilo. Ústavný súd už vo svojej judikatúre uviedol (napr. IV. ÚS 462/2012), že všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v príslušnom konaní.

Z formulácie ustanovenia § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku taktiež vyplýva, že nie je povinnosťou odvolacieho súdu uvádzať ďalšie—ešte neuvedené—dôvody na zdôraznenie správnosti prvostupňového rozhodnutia (svedčí o tom slovné spojenie „prípadne doplniť“). Preto ak aj krajský súd pri „zdôraznení správnosti“ uviedol opätovne dôvody, ktoré už boli obsiahnuté v rozsudku okresného súdu, nemožno to považovať

za porušenie ustanovenia § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku a už vôbec nie s prípadným dopadom na základné práva sťažovateľky.

Ústavný súd neakceptoval ani tvrdenie sťažovateľky, že odvolací súd jej neumožnil vyjadriť sa k jeho zmenenému právnomu názoru ani právnomu názoru najvyššieho súdu uvedenému v uznesení z 31. júla 2012. Sťažovateľke bol obsah uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 58/2011 z 31. júla 2012 známy a nič jej nebránilo zaujať k nemu svoje stanovisko. Napokon k „zmenenému“ právnomu názoru krajského súdu uvedenému v rozsudku sp. zn. 2 Cob 173/2012 z 20. decembra 2012 sa sťažovateľka vyjadrila v mimoriadnom opravnom prostriedku–dovolaní, a v rámci konania o ňom dovolací súd napriek jeho odmietnutiu obsírne reagoval na podstatné námietky sťažovateľky.

Z uvedeného vyplýva, že uzneseniu krajského súdu nemožno pripísať nedostatky, ktoré mu sťažovateľka vytýka. Rozhodnutie je odôvodnené, určité, logické, bez akýchkoľvek vnútorných rozporov. Splňa teda požiadavky, ktoré sú z hľadiska ústavnoprávnej ochrany základných práv a slobôd kladené na takéto rozhodnutie.

Skutočnosť, že sťažovateľka sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným (obdobne I. ÚS 313/2010, II. ÚS 134/09, III. ÚS 127/2012).

Ústavný súd pripomína, že do práva na spravodlivé súdne konanie nepatrí ani právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, teda za porušenie tohto základného práva nemožno považovať neúspech (nevyhovenie návrhu) v konaní pred všeobecným súdom (napr. I. ÚS 8/96, III. ÚS 197/02, III. ÚS 284/08, III. ÚS 127/2012). Podľa ústavného súdu výklad právnych noriem a ich aplikáciu krajským súdom nemožno v žiadnom prípade hodnotiť ako svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom rozsudku krajského súdu sp. zn. 2 Cob 173/2012 z 20. decembra 2012 dospel k názoru, že zo záverov odvolacieho súdu týkajúcich sa posudzovanej právnej otázky nevyplýva jednostrannosť alebo taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu.

V danom prípade podľa názoru ústavného súdu nemožno hodnotiť napadnutý rozsudok krajského súdu ako arbitrárny, pretože v jeho odôvodnení sú uvedené všetky pre rozhodnutie podstatné skutkové ako aj práve skutočnosti, ktoré viedli krajský súd k názoru o potrebe odmietnutia odvolania sťažovateľky v časti ako podaného neoprávnenou osobou a v časti potvrdenia rozsudku okresného súdu.

Argumenty uvedené v odôvodnení, ktoré viedli odvolací súd k rovnakému právnemu posúdeniu veci, aké zaujal súd prvého stupňa (pri úplnom zistení skutkového stavu veci a pri použití správneho právneho predpisu), nemôžu podľa názoru ústavného súdu viesť k záveru o ústavnej neakceptovateľnosti sťažnosťou napadnutého rozhodnutia krajského súdu, ktorý by zároveň zakladal dôvod na vyslovenie porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi namietaným rozsudkom krajského súdu a sťažovateľku označenými právami neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by naznačovala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí

sťažnosti na ďalšie konanie. Krajský súd rozhodol vo veci sťažovateľky spôsobom, s ktorým sťažovateľka síce nesúhlasí, ale rozhodnutie bolo náležite odôvodnené na základe jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ktoré ústavný súd nie je vzhľadom na už uvedené oprávnený ani povinný nahrádzať.

Na základe uvedených skutočností a záverov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky v časti týkajúcej sa porušenia jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu ako odvolacieho súdu sp. zn. 2 Cob 173/2012 z 20. decembra 2012 z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Pokiaľ ide o námietky sťažovateľky, že napadnutý rozsudok krajského súdu bol v rozpore s predchádzajúcim jeho rozsudkom č. k. 2 Cob 198/2007-430 z 18. novembra 2008 ako aj v rozpore so závermi uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 58/2011 z 31. júla 2012, že došlo k odňatiu práva sťažovateľky konať pred súdom [§ 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku], a s tým súvisiace námietky, je potrebné uviesť, že týmito otázkami sa napriek odmietnutiu dovolania sťažovateľky zaoberal najvyšší súd v uznesení sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 31. januára 2014, preto v tejto časti vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) sťažnosť vo vzťahu k namietanému rozhodnutiu krajského súdu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu.

2. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 31. januára 2014 ústavný súd opäť pripomína, že nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inšinciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, preto rovnako ako v prípade krajského súdu skúmal, či rozhodnutie najvyššieho súdu je z hľadiska ústavnoprávných princípov udržateľné.

Dovolací súd sťažnosťou napadnuté uznesenie odôvodnil takto:

«Najvyšší súd Slovenskej republiky... Dospel k záveru, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné, preto je potrebné ho podľa § 243b ods. 5 veta prvá O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. odmietnuť...»

Podľa § 238 O. s. p. platí, že ak dovolanie smeruje proti, rozhodnutiu, vydanému v procesnej forme rozsudku, je prípustné, ak je ním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O. s. p.) alebo rozsudok odvolacieho súdu, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu, vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O. s. p.), alebo rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O. s. p.).

Dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu znaky vyššie uvedených rozhodnutí nemá. V prejednávanej veci odvolací súd vo vzťahu k výroku prvostupňového súdu o určení účinnosti odstúpenia od zmluvy o postúpení pohľadávok, odvolanie žalovaných v 2., 3. a 4. rade ako odvolanie podané neoprávnenými osobami, podľa § 218 ods. 1 písm. b/ O. s. p. odmietol. Vo zvyšnej časti síce rozsudok Okresného súdu Košice II vo veci samej potvrdil, vo výrokovej časti však prípustnosť dovolania nevyslovil. Rovnako nejde o potvrdenie takého rozsudku prvostupňového súdu, ktorým by súd prvého stupňa vo svojom výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p., vzhľadom na ktorú skutočnosť je nepochybné, že dovolanie žalovaných v 2., 3. a 4. rade v zmysle ustanovení § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. prípustné nie je.

Pokiaľ ide o prípustnosť dovolania podľa žalovanými namietaného ust. § 238 ods. 2 O. s. p. (ktorá je daná vtedy, ak sa odvolací súd odchýli od právneho názoru dovolacieho súdu, ktorý v prejednávanej veci vyslovil), je potrebné poukázať na nasledovné skutočnosti vyplývajúce z obsahu súdneho spisu:...

Dovolací súd v predmetnej veci rozhodoval doposiaľ raz, a to uznesením sp. zn. 4 Obdo/58/2011 zo dňa 31. 07. 2012, ktorým zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach ako súdu odvolacieho č. k. 2 Cob/198/2007-430 zo dňa 18. 11. 2008 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dôvodom zrušenia zmeňujúceho rozsudku odvolacieho súdu dovolacím

súdom boli procesné dôvody, keď odvolaciemu súdu vytkol, že „... zmenil rozhodnutie súdu prvého stupňa podľa § 220 O. s. p. bez toho, aby doplnil dokazovanie spôsobom uvedeným v § 120 a nasl. O. s. p., v dôsledku ktorej skutočnosti je konanie pred ním postihnuté inou vadou v zmysle § 241 ods. 1 písm. b/ O. s. p., ktorá má za následok nesprávne rozhodnutie vo veci“. Súčasne odvolaciemu súdu vytkol jeho konštatovanie, že žalovaní v 2., 3. a 4. rade boli prvým (určujúcim) výrokom prvostupňového súdu dotknutí, a to bez toho, aby toto svoje konštatovanie konkretizoval. V dôsledku uvedeného mal dovolací súd za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu v uvedenej časti je nepreskúmateľné. Súčasne v tejto súvislosti dovolací súd zdôraznil, že právo na podanie odvolania patrí iba tomu účastníkovi konania, ktorému bola rozhodnutím spôsobená ujma na jeho právach.

Vzhľadom na uvedené, pochybenia odvolacieho súdu, ktoré mu vytkol dovolací súd, spočívali v procesných pochybeniach, keď jednak zmenil prvostupňový rozsudok bez doplnenia dokazovania podľa § 120 a nasl. O. s. p. a jednak nedostatočne odôvodnil svoje rozhodnutie vo vzťahu k odvolaniu žalovaných v 2., 3. a 4. rade podanom proti určujúcemu výroku prvostupňového rozsudku.

Z dôvodu, že dovolací súd v ďalšom konaní rozsudok súdu prvého stupňa nezmenil, ale odvolanie žalovaných v 2., 3. a 4. rade, ktorým napadli jeho výrok o určení účinnosti odstúpenia od zmluvy o postúpení pohľadávok, odmietol a vo zvyšnej časti prvostupňový rozsudok potvrdil, takýto jeho postup bol možný bez doplnenia dokazovania, resp. nariadenia pojednávania, keďže sa s odôvodnením rozsudku a jeho právnymi závermi v celom rozsahu stotožnil. Vo vzťahu k odmietnutiu odvolania žalovaných v 2., 3. a 4. rade, dovolací súd postupoval v súlade s názorom dovolacieho súdu vysloveným v tejto súvislosti, keď poukázal na to, že právo na podanie odvolania patrí iba tomu účastníkovi konania, ktorému bola rozhodnutím spôsobená ujma na jeho právach. Odvolací súd svoje rozhodnutie v tejto časti aj náležite odôvodnil, v dôsledku ktorej skutočnosti odstránil vadu vytknutú mu dovolacím súdom o nepreskúmateľnosti svojho predchádzajúceho rozhodnutia v dotknutej časti. Dovolací súd vo vzťahu k výroku prvostupňového rozhodnutia o určení účinnosti odstúpenia od zmluvy o postúpení pohľadávok, v súvislosti s ktorým dovolací súd zdôraznil, že tento sa týka len žalobcu a žalovaného v 1. rade dodáva, že v danej veci chýba hmotnoprávny základ záväzkovoprávneho vzťahu medzi pôvodným žalobcom a žalovanými

v 2., 3. a 4. rade, keďže posudzovaná zmluva o postúpení pohľadávok bola uzavretá medzi pôvodným žalobcom a žalovaným v 1. rade.

Na margo námietky žalovaných spočívajúcej v tvrdení o porušení zásady dvojinštančnosti konania, považuje dovolací súd za potrebné zdôrazniť, že nejde o porušenie tejto zásady, keď odvolací súd postupuje v zmysle zákonného ustanovenia (§ 218 ods. 1 písm. b/ O. s. p.) a odvolanie účastníka podané proti výroku, z ktorého mu nevzniká ujma na jeho právach, odmietne (pričom svoje rozhodnutie aj náležité odôvodní).

Pokiaľ ide o posúdenie otázky účinnosti právneho úkonu a nároku žalobcu na zaplatenie ním uplatnenej istiny vrátane úrokov z omeškania (t. j. vo veci samej), záväzný právny názor dovolacieho súdu doposiaľ vyslovený nebol, a teda odvolací súd sa od neho nemohol ani odchýliť. Vzhľadom na uvedené dovolanie podľa § 238 ods. 2 O. s. p. prípustné nie je...

S prihliadnutím na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zameril na otázku opodstatnenosti námietok žalovaných v 2., 3. a 4. rade spočívajúcich v tvrdení, že im postupom súdu bola odňatá možnosť pred ním konať, čo zakladá dovolací dôvod podľa § 237 písm. f/ O. s. p...

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Citované ustanovenie odňatie možnosti konať pred súdom výslovne dáva do súvisu s faktickou činnosťou súdu a nie s jeho právnym hodnotením veci vysloveným v napadnutom rozhodnutí. Z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. nie je rozhodujúce, či účastník konania konal pred súdom osobne alebo prostredníctvom zástupcu, ale len to, či bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu ukrátený na svojich procesných právach. Procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. zakladá okrem iného aj dovolateľmi namietané nedostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, pre ktoré je toto nepreskúmateľné, ďalej nimi namietané hodnotenie dôkazov, ako aj rozhodnutie odvolacieho súdu bez nariadenia odvolacieho pojednávania, opodstatnenosť ktorých tvrdení však dovolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, ako aj konania, ktoré jeho vydaniu predchádzalo, nezistil.

Jedným z princípov predstavujúcich súčasť práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, vylučujúcich ľubovôľu pri rozhodovaní, je aj povinnosť súdu presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 132 a § 157 ods. 1 O. s. p.), pritom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia (§ 157 ods. 2 O. s. p.) musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Všeobecný súd by mal vo svojej argumentácii obsiahnutej v odôvodnení svojho rozhodnutia dbať tiež na jeho celkovú presvedčivosť.

Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O. s. p., pričom táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 ods. 2 O. s. p.). Ústavný súd Slovenskej republiky vo svojej ustálenej judikatúre zdôraznil, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (napr. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (IV. ÚS 489/2011). Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového súdu, ako aj súdu odvolacieho a prípadne aj dovolacieho súdu), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/2009).

Dovolací súd po preskúmaní oboch vo veci vydaných rozhodnutí, tak prvostupňového, ako aj odvolacieho, dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu v spojení s potvrdeným rozsudkom súdu prvého stupňa, vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p., splňa, a preto ho možno považovať za preskúmateľný a ústavne akceptovateľný. Odôvodnenie rozsudku súdu prvého stupňa predovšetkým zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, keď z neho vyplýva, čoho sa žalobca svojou žalobou domáha a z akých dôvodov, aké je stanovisko (vyjadrenia) žalovaných k žalobe, aké relevantné dôkazy boli súdom vykonané a aké skutočnosti z nich súd zistil, aký skutkový stav bol súdom ustálený (zistený), aké právne normy na vec aplikoval, ako tieto normy vyložil, ako subsumoval zistený skutkový stav pod aplikovanú právnu normu, t. j. aké konkrétne subjektívne práva a povinnosti

vyvodil pre účastníkov konania a aké právne závery vyplývajú zo zistených subjektívnych práv a povinností účastníkov konania vo vzťahu k žalobou uplatnenému návrhu, čím sa naplňajú najmä kritériá určitosti (prehľadnosti), zrozumiteľnosti i presvedčivosti rozhodnutia. Súd prvého stupňa sa v odôvodnení svojho rozsudku vo vzťahu k určujúcej časti žalobného návrhu vysporiadal s otázkou naliehavého právneho záujmu žalobcu na určení účinnosti právneho úkonu, následne, sústrediac sa na posúdenie sporných skutočností, vysporiadal sa s otázkou platnosti a účinnosti odstúpenia od zmluvy o postúpení pohľadávok..., otázkou zániku žalobou uplatneného nároku na zaplatenie vykonaním jednostranného započítania..., ako aj námietkami žalovaných ohľadne ich pasívnej legitímácie, námietky premlčania a litispendencie, a to aj podrobným poukázaním na právnu teóriu.

Rovnako aj rozsudok odvolacieho súdu spĺňa parametre zákonného odôvodnenia, keď vo vzťahu k odmietnutiu odvolaní žalovaných v 2., 3. a 4. rade voči určujúcemu (prvému) výroku prvostupňového rozsudku vysvetlil dôvod odmietnutia. O povinnosti žalovaných v 2. až 4. rade platiť žalobcovi rozhodol súd prvého stupňa svojím druhým a tretím výrokom, voči ktorému právo podať odvolanie mali a odvolací súd sa ním aj v potrebnom rozsahu zaoberal, a teda obrana ich práv a oprávnených záujmov v rámci odvolacieho konania umožnená bola.

Vo vzťahu k odôvodneniu odvolacieho súdu týkajúceho sa potvrdzujúcej časti jeho rozhodnutia je potrebné skonštatovať, že i keď je jeho odôvodnenie v tejto časti pomerne stručné, túto možnosť mu poskytuje ust. § 219 ods. 1, 2 O. s. p. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa a osobitne sa vyjadril k spornej otázke týkajúcej sa účinnosti jednostranného započítania pohľadávok... Rozhodnutie odvolacieho súdu tak nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože pri výklade a aplikácii zákonných predpisov sa od znenia príslušných ustanovení neodchýlil a nepoprel ich účel a význam... Dovolatelia ďalej namietli, že odvolací súd konal a rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania, v dôsledku ktorej skutočnosti procesné pochybil a konal v rozpore s príslušnými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku ako základným predpisom upravujúcim procesný postup súdu.

Z ustanovenia § 214 ods. 1 O. s. p. (v znení účinnom v čase rozhodovania odvolacieho súdu - 20. 12. 2012) vyplýva, že odvolací súd je na prejednanie odvolania povinný nariadiť pojednávanie len vtedy, ak ide o prejednanie odvolania proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa vo veci samej a za predpokladu, že je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, ďalej ak ide o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a ak to vyžaduje dôležitý verejný záujem. V ostatných prípadoch, než uvedených v § 214 ods. 1 O. s. p., možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.). Je teda na úvahe príslušného odvolacieho senátu, v ktorých prípadoch bude nariadenie pojednávania považovať za potrebné. S aplikáciou citovaného ustanovenia je spojený účel urýchlenia, zhospodárnenia a racionalizácie súdneho konania.

V zmysle § 213 ods. 1 O. s. p. je odvolací súd skutkovým stavom ustáleným súdom prvého stupňa viazaný a k iným skutkovým záverom má možnosť dospieť, len ak má o ich správnosti pochybnosti. V posudzovanom prípade napadnutým rozsudkom bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa vo výrokoch o povinnosti žalovaných zaplatiť žalobcovi uplatnenú istinu aj s úrokmi z omeškania z dôvodu jeho vecnej správnosti, a to tak z hľadiska skutkového, ako aj právneho stavu veci, kedy sa súd v súlade s § 219 ods. 2 O. s. p. môže obmedziť len na skonštatovanie správnosti napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie jeho správnosti doplniť ďalšie dôvody. Preto postup odvolacieho súdu, ktorý odvolanie prejednal a vo veci rozhodol bez nariadenia ústneho pojednávania, bol zákonný a žalovaným nebola odňatá možnosť konať pred súdom. Na zdôraznenie správnosti postupu odvolacieho súdu, dovolací súd dodáva, že bol zachovaný aj postup podľa § 156 ods. 1 a 3 O. s. p. v spojení s § 211 ods. 2 O. s. p., v zmysle ktorého bol odvolací súd povinný oznámiť miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. Stalo sa tak oznámením Krajského súdu v Košiciach z 13. 12. 2012 o verejnom vyhlásení rozsudku v predmetnej veci.... Vo vzťahu k ust. § 115a O. s. p. v spojení s § 211 ods. 2 O. s. p. dovolací súd dopĺňa, že odvolací súd účastníkov na vyjadrenie sa k možnosti rozhodnúť vec bez nariadenia pojednávania s ich súhlasom ani nevyzýval, a to vzhľadom na použitie ustanovenia § 214 ods. 2 O. s. p.

Zhrnúc všetky vyššie uvedené skutočnosti má dovolací súd za to, že pokiaľ odvolací súd o odvolaní dovolateľov rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania, procesne

nepochybil a takýmto postupom im neodňal možnosť konať pred súdom podľa § 237 písm. f) O. s. p.

Odňatie možnosti konania pred súdom dovolatelia vyvodzujú aj z toho, že súd rozhodol bez náležitého dokazovania, keď nevykonal všetky významné dôkazy, v dôsledku ktorej skutočnosti neúplne zistil skutkový stav veci, majúci za následok nesprávne právne posúdenie veci.

Podľa § 120 ods. 1 O. s. p., účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.

Citované ustanovenie je vyjadrením nezávislého postavenia súdu pri hodnotení dôkazov, ktoré vykoná, vrátane nezávislého rozhodovania o tom, ktoré dôkazy vykoná. Preto nevykonanie účastníkom navrhnutých dôkazov nemožno kvalifikovať ako odňatie práva konať pred súdom. O takýto stav by išlo vtedy, ak by súd svojim procesným postupom odňal účastníkovi možnosť navrhnúť vykonanie dôkazov, čo sa však v predmetnom prípade nestalo. Pokiaľ súd na procesné úkony účastníka konania reaguje primeraným, zrozumiteľným spôsobom, v súlade s platným procesným poriadkom a nevykonanie dôkazov odôvodní ústavne akceptovateľným spôsobom, nemožno jeho postup spočívajúci v nevykonaní navrhovaných dôkazov hodnotiť ako odňatie práva konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f) O. s. p....

Po oboznámení sa s písomným odôvodnením prvostupňového rozsudku v spojení s dovolaním napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu dovolací súd, s poukazom na už vyššie uvedené, konštatuje, že toto zodpovedá zákonnej požiadavke riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia, rešpektujúc ust. § 157 ods. 2 O. s. p. (uplatňované aj v odvolacom konaní podľa § 211 ods. 2 O. s. p.).

Na margo tvrdeného nevykonania dôkazov, konkrétne výsluchu svedka E. S., navrhnutého žalovanými v 2. až 4. rade a svedkyne A. H., navrhutej žalovaným v 3. rade, v prvostupňovom konaní, dovolací súd pre úplnosť dodáva, že na poslednom pojednávaní pred súdom prvého stupňa, konaným dňa 22. 05. 2007... účastníci na výzvu súdu návrhy na doplnenie dokazovania nemali žiadne (z čoho možno vyvodiť, že na výsluchu menovaných svedkov zrejme netrvali), v dôsledku ktorej skutočnosti súd pristúpil

k oboznámeniu s obsahom spisu a následne, postupujúc podľa § 120 ods. 4 O. s. p., uznesením vyhlásil dokazovanie za skončené.

Vo vzťahu k dovolateľmi vytýkanému dovolaciemu dôvodu podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p... dovolací súd zdôrazňuje, že tzv. iná vada konania je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Dovolací súd síce naň prihliada z úradnej povinnosti, avšak samotná existencia inej vady konania na založenie prípustnosti dovolania nepostačuje. Je právne relevantná, ak mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolací súd môže pristúpiť k posúdeniu opodstatnenosti tvrdenia o existencii tohto dovolacieho dôvodu až vtedy, keď je dovolanie z určitého zákonného dôvodu prípustné, o tento prípad však v prejednávanej veci nejde.

Dovolatelia napokon tvrdia, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). K obsahu tejto dovolacej námietky je potrebné uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd však právnym posúdením veci účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. neodníma. Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je najvyšším súdom považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesné prípustné dovolanie, zároveň je ale zhodne zastavaný názor, že (ani prípadné) nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov, procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. nie je, pretože (ani prípadným) nesprávnym právnym posúdením veci súd účastníkovi konania realizáciu jeho procesného oprávnenia neznemožňuje. V prejednávanej veci by uvedený dovolací dôvod bolo možné úspešne použiť, len ak by prípustnosť dovolania vyplývala z § 238 O. s. p., v posudzovanom prípade však tomu tak nie je.

Vzhľadom na všetky vyššie uvedené skutočnosti, keďže v danom prípade dovolanie žalovaných v 2., 3. a 4. rade proti rozhodnutiu odvolacieho súdu nie je podľa § 238 O. s. p.

prípustné a vada uvedená v § 237 písm. f/ O. s. p. (ani žiadna iná procesná vada v zmysle citovaného ustanovenia) zistená nebola, Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací, dovolanie označených žalovaných podľa § 243b ods. 5 veta prvá O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p., ako neprípustné odmietol.

So zreteľom na odmietnutie dovolania, nezaoberal sa dovolací súd otázkou vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu.»

Ako z citovanej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia vyplýva, najvyšší súd uviedol dôvody, pre ktoré dovolania sťažovateľky a ďalších žalovaných odmietol. Vychádzal pritom z ustanovení Občianskeho súdneho poriadku, konkrétne z § 238 a to s prihliadnutím na formu dovolaní napadnutého druhostupňového rozhodnutia (rozsudok), v ňom uvedený verdikt (potvrdenie príslušnej výrokovej časti prvostupňového rozsudku a nevyslovenie prípustnosti dovolania), ako aj jeho obsah (prípadné odchýlenie sa od právneho názoru dovolacieho súdu, ktorý v prerokováanej veci už skôr vyslovil) a dospel k záveru, že proti tomuto rozhodnutiu dovolanie nie je prípustné. Neopomenul pritom v odôvodnení uviesť aj relevantné skutkové okolnosti veci a ich hodnotenie.

Ústavný súd pripomína, že súčasťou základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nie je povinnosť súdu akceptovať dôvody prípustnosti opravného prostriedku uvádzané sťažovateľkou, v dôsledku čoho ich „nerešpektovanie“ súdom ani nemožno bez ďalšieho považovať za porušenie ňou označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. V inom prípade by totiž súdy stratili možnosť posúdiť, či zákonné dôvody prípustnosti alebo neprípustnosti podaného dovolania vôbec boli naplnené. Takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu Občiansky súdny poriadok výslovne umožňuje, preto použitý spôsob v konkrétnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľke k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnom opravnom prostriedku.

Z citovaných častí namietaného uznesenia možno vyvodiť, že najvyšší súd svoj záver, že dovolanie sťažovateľky (a ďalších žalovaných) v danom prípade nie je prípustné, primeraným spôsobom odôvodnil, pričom tento jeho záver nemožno považovať

za arbitrárny. Ústavný súd pri preskúmaní namietaného uznesenia nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu (v medziach posudzovanej prípustnosti dovolania, pozn.), t. j. ktorý by nemal oporu v zákone. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd sa ústavne akceptovateľným spôsobom zaoberal a aj vysporiadal s uvádzanými dovolacími dôvodmi a na tomto základe odmietol dovolanie ako neprípustné.

Najvyšší súd primerane reagoval na tvrdenie sťažovateľky, podľa ktorého sa odvolací súd v napadnutom rozhodnutí mal odchyliť od právneho názoru dovolacieho súdu, ktorý vo veci už skôr vyslovil (nemožnosť zmeny prvostupňového rozsudku bez vykonania dokazovania na druhom stupni v tejto veci) a bez potreby zopakovania odôvodnenia najvyššieho súdu na tomto mieste ústavný súd poznamenáva, že tento absolútne presvedčivým spôsobom ozrejmil, prečo toto tvrdenie sťažovateľky neakceptoval. Išlo predovšetkým o to, že krajský súd pri opätovnom rozhodovaní o odvolaní účastníkov konania rozsudok okresného súdu nezmenil (ako tomu bolo pri prvom rozhodnutí), a preto doplnenie dokazovania v takomto prípade nebolo podmienkou zákonne súladného rozhodnutia.

Aj v časti odmietnutia odvolania sťažovateľky a žalovaných v 2. a vo 4. rade vo vzťahu k prvému výroku rozsudku okresného súdu ako podaného neoprávnenými osobami považoval najvyšší súd za súladné s jeho predtým vyjadreným právnym názorom a jasne uviedol (čo je rozhodujúcim z hľadiska ochrany základných práv sťažovateľky), prečo to tak bolo.

Najvyšší súd sa podrobne zaoberal aj námietkou sťažovateľky a ďalších dovolateľiek, podľa ktorých konanie odvolacieho súdu bolo poznačené procesnou vadou uvedenou v § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku. V úvode tejto problematiky najvyšší súd ilustroval, kedy zvyčajne dochádza k odňatiu procesných práv účastníkov konania konajúcim súdom a ktoré z dovolateľkami (teda aj sťažovateľkou) namietaných okolností by mohli dovolací dôvod podľa § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku prípadne naplniť (napr. nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, nesprávne hodnotenie dôkazov,

nenariadenie pojednávania odvolacím súdom), avšak ktorého naplnenie v konečnom dôsledku nezistil.

Odôvodnenie rozsudku krajského súdu v spojení s odôvodnením prvostupňového rozsudku považoval najvyšší súd za splňajúce kritériá uvedené v ustanovení § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, a teda za odôvodnené, preskúmateľné a akceptovateľné. Znova však rozhodujúcim je, že dovolací súd tento svoj záver dostatočne presvedčivo odôvodnil. Uviedol, ktorými relevantnými skutočnosťami sa sudy nižších stupňov zaoberali a ako ich hodnotili a ich skutkové a právne závery nepovažoval za rozporné s platnou právnou úpravou.

Dovolací súd neopomenul ani otázku sťažovateľkou namietaného nenariadenia pojednávania v odvolacom konaní. Svoje závery o správnosti postupu krajského súdu (resp. o procesnom nepochybení) opäť oprel o príslušné zákonné ustanovenia § 214 ods. 1 a 2 Občianskeho súdneho poriadku v relevantnom znení a uviedol aj skutkové okolnosti použitia takéhoto postupu odvolacím súdom. Takémuto odôvodneniu najvyššieho súdu nemožno z hľadiska ústavno-procesných princípov nič vytknúť.

V súvislosti s námietkou odňatia možnosti konať pred súdom sa dovolací súd zaoberal aj nevykonaním sťažovateľkou navrhovaných dôkazov súdmi nižších stupňov. Ani do odôvodnenia v tejto časti ústavný súd nepovažuje za potrebné vstupovať, pretože toto je z pohľadu poskytnutia ochrany základnému právu na súdnu ochranu sťažovateľky postačujúce. Ústavný súd akceptuje názor, že pokiaľ všeobecný súd nevykoná všetky účastníkmi konania navrhované dôkazy, neznamená to samo osebe bez ďalšieho, že došlo k odňatiu práva tohto účastníka konať pred súdom. Najvyšší súd zdôraznil, že sťažovateľke nebola odopretá možnosť navrhnúť dôkazy, čo je rozhodujúce pre zachovanie práva účastníka konať pred súdom, avšak to, či ich všeobecné sudy vykonajú, je na ich rozhodnutí. Dovolací súd zároveň poznamenal, že v rozhodnom čase (na poslednom pojednávaní okresného súdu) sťažovateľka nemala žiaden návrh na doplnenie dokazovania. Jej obranné tvrdenie, že už skôr v konaní navrhla výsluch označených svedkov a nepovažovala za potrebné tieto dôkazy opakovane navrhovať, nemožno akceptovať, a to

vzhľadom na právnu zásadu *vigilantibus iura scripta sunt*, ktorá zdôrazňuje aj vlastné pričinenie sťažovateľky o ochranu svojich práv, keď požaduje, aby aj sťažovateľ/ka počas trvania celého súdneho konania sledoval/a svoje subjektívne práva a robil/a také kroky, v dôsledku ktorých by nedochádzalo k ich ohrozovaniu a poškodzovaniu. Podľa názoru ústavného súdu aj vzhľadom na možný procesný vývoj súdneho konania (v niektorých prípadoch vykonaním dôkazu odpadne dôvod vykonania iného) sťažovateľke nič nebránilo, aby vo svojom záujme opakovane žiadala výsluch navrhovaných svedkov, a to v na to príhodnom čase pred momentom vyhlásenia skončenia dokazovania.

Napokon sa najvyšší súd vysporiadal aj s otázkou tvrdeného nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Ústavný súd opäť nepovažuje za potrebné citovať príslušnú časť odôvodnenia dovolacieho súdu na tomto mieste, avšak s poukazom na toto odôvodnenie je zjavné, že z ústavnoprávneho hľadiska boli požiadavky kladené na odôvodnenie takéhoto rozhodnutia splnené.

Z dosiaľ uvedeného vyplýva, že podobne ako v prípade odvolacieho medzi namietaným uznesením najvyššieho súdu a možnosťou porušenia základných práv sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a tiež práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Obdo 23/2013 z 31. januára 2014 je podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné, a preto sťažnosť aj v tejto časti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

3. Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd zvýrazňuje jednak skutočnosť, že sťažovateľka nežiadala v petite sťažnosti vysloviť porušenie tohto základného práva, a v konečnom dôsledku sama uviedla, že „*nedôvodné prietahy v súdnom konaní... per se neboli napadnuté sťažnosťou*“, a jednak že vzhľadom na judikatúru ústavného súdu (napr. III. ÚS 20/00, II. ÚS 12/01, IV. ÚS 37/02, III. ÚS 172/05)

je táto námietka zjavne neopodstatnená, pretože ochrana základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov sa poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušenie základného práva označenými orgánmi verejnej moci ešte trvalo. Ak v čase, keď bola sťažnosť doručená ústavnému súdu, už nedochádza k porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Vychádza pri tom z toho,

že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty (II. ÚS 26/95), v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia orgánu verejnej moci. K odstráneniu právnej neistoty dochádza právoplatným rozhodnutím vo veci.

Vzhľadom na právoplatné skončenie všetkých konaní pred všeobecnými súdmi (prvostupňového, druhostupňového aj dovolacieho) vo veci sťažovateľky ešte pred podaním sťažnosti ústavnému súdu už nemôže dochádzať k porušovaniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. svojím obsahom obdobného práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd by túto časť sťažnosti musel odmietnuť podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Keďže ústavný súd nezistil porušenie základných práv sťažovateľky podľa ústavy, ani práva podľa dohovoru, nerozhodoval o ďalších jej návrhoch z dôvodu, že tieto sa viažu na vyslovenie porušenia základných práv a slobôd a úspech v konaní pred ústavným súdom. Z dôvodu odmietnutia sťažnosti bolo rovnako bez právneho významu zaoberať sa požiadavkou sťažovateľky o rozhodnutie o dočasnom opatrení, ktorým by ústavný súd odložil vykonateľnosť právoplatných rozhodnutí okresného súdu z 22. mája 2007 a najvyššieho súdu z 31. januára 2014.

Na strane najvyššieho súdu v záujme ochrany svojich práv požiadala vo veci o štatút vedľajšieho účastníka obchodná spoločnosť LATOUR, s. r. o., Ľubinská 18, Bratislava.

Rozhodnutie o pripustení, resp. nepripustení vedľajšieho účastníka v konaní sa viaže na vec, ktorá bola prijatá na ďalšie konanie s tým, že ústavný súd rozhodne v merite veci.

Vzhľadom na to, že návrh bol odmietnutý, je bez ďalšieho právneho významu zaoberať sa návrhom na pripustenie vedľajšieho účastníka v konaní.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. júla 2014